

INBURGERING EN KINDEROPVANG/VVE

Welke opvangmogelijkheden zijn er in principe voor kinderen van inburgeraars?

(1) Formele opvang onder de Wet kinderopvang (kinderen van 0-4 jaar)

Onderscheid wordt gemaakt tussen het kinderdagverblijf (kindcentrum) en de geregistreerde gastouder. Overigens valt ook de buitenschoolse opvang (kinderen van 4-12 jaar) onder de Wet kinderopvang. Deze vorm is in dit factsheet buiten beschouwing gelaten omdat de knelpunten rond kinderopvang voor inburgeraars zich hoofdzakelijk voordoen in de leeftijdscategorie van 0-4 jaar.

Bekende knelpunten en oplossingen:

- Veel kinderdagverblijven hebben wachtlijsten. Bovendien worden inburgeraars nog wel eens als ingewikkelde doelgroep beschouwd vanwege het beperkte aantal uren dat zij kinderopvang wensen, de wisselende lesroosters, communicatieproblemen en ingewikkelde administratie.

Er zijn gemeenten die dit oplossen door met 1 of meerdere dagverblijven concrete afspraken te maken over de opvang van kinderen van inburgeraars, een garantie geven in geval van exploitatietekorten als gevolg van het niet op komen dagen van de kinderen en een regeling treffen om de administratie voor de ouders en het kinderdagverblijf te vereenvoudigen.

Van gastouders wordt door inburgeraars relatief weinig gebruik gemaakt. Toch bieden juist gastouders goede mogelijkheden voor inburgeraars vanwege de flexibele mogelijkheden (wisselende tijden, beperkt aantal uren). Er komen steeds meer gastouderbureaus met allochtone achtergrond, dit zou ook de laagdrempeligheid voor inburgeraars kunnen vergroten. Nadeel van gastouderopvang is dat deze optie doorgaans minder mogelijkheden van professionele taalontwikkeling voor de kinderen biedt. Vanaf 2010 worden er hogere kwaliteitseisen gesteld op het vlak van deskundigheid, veiligheid en hygiëne

(2) Peuterspeelzalen (kinderen van 2-4 jaar)

Peuterspeelzalen zijn strikt genomen geen vorm van kinderopvang. Het doel van de peuterspeelzaal is, anders dan in de kinderopvang, niet de arbeidsparticipatie van ouders bevorderen. Het doel is uitsluitend gericht op de ontwikkeling van het kind: leren spelen, samen met andere kinderen, veel aandacht voor taal en tellen.

Peuterspeelzalen vallen onder het welzijnsbeleid van de gemeente.

Desalniettemin is het natuurlijk prima als kinderen naar de peuterspeelzaal kunnen terwijl de ouders een inburgeringscursus doen.

Bekende knelpunten en oplossingen:

- Peuterspeelzalen zijn vaak maar 2,5 of 3 uur per dag open en dat matcht dan niet goed met de lesroosters van de inburgering.

Er zijn gemeenten die dit oplossen door te besluiten de openingstijden van de peuterspeelzalen te verlengen; de openingstijden zijn vastgelegd in een gemeentelijke verordening.

(3)Voorscholen (kinderen van 2-4 jaar)

De voorschool is, zoals het woord al zegt, een school waar kinderen naartoe kunnen zolang ze nog niet naar school gaan. De voorschool bereidt nadrukkelijk voor op de school. In de meeste gemeenten is de voorschool in feite een peuterspeelzaal die een samenwerking met een basisschool heeft. Na de voorschool/peuterspeelzaal gaat het kind dan door naar de basisschool waarmee al eerder contact/samenwerking was.

Een enkele gemeente heeft een voorschool in de basisschool ingericht.

Overigens kunnen zowel kinderdagverblijven als peuterspeelzalen ook een VVE-programma aanbieden (= specifieke lesmodules voor peuters gericht op taalontwikkeling) en toch geen voorschool zijn. Het verschil met de voorschool zit hem dan in die expliciete samenwerking met een basisschool.

Evenals bij de peuterspeelzaal betreft de voorschool geen vorm van kinderopvang, omdat het doel niet is kinderen op te vangen terwijl de ouders participeren. Maar ook hier geldt dat er niets op tegen is als kinderen naar de voorschool gaan terwijl de ouders inburgeren.

Bekende knelpunten en oplossingen:

- Net als bij de peuterspeelzalen vormen de openingstijden vaak een knelpunt voor inburgerende ouders.

Ook hier kan de gemeente dit oplossen door de openingstijden te verruimen.

Sommige gemeenten richten een specifieke voorschool, alleen voor kinderen van inburgeraars, in. De afstemming tussen lesroosters e.d. is dan eenvoudiger en bovendien zijn er dan goede mogelijkheden binnen de inburgering ook aan ouderbetrokkenheid te werken.

(4)Informele oppas (0-4 jaar)

Verschillende gemeenten hebben de opvang van kinderen van inburgeraars op een informele wijze georganiseerd. Zo zijn er gemeenten die de verantwoordelijkheid voor opvang in de opdracht aan de taalaanbieder hebben opgenomen; de taalaanbieder regelt dan veelal een informele oppas op of nabij de locatie van de inburgering. Andere gemeenten organiseren zelf deze oppas. Er zijn ook gemeenten die de inburgeraar vragen zelf een oppas te regelen en daartoe een vergoeding van een paar euro per uur bieden.

Nadeel van informele oppas is dat de kwaliteit (veiligheid en kansen op ontwikkeling) niet altijd even goed geborgd is als bij de formele, professionele organisaties. De gemeente blijft wel verantwoordelijk. Sommige gemeenten lossen

dit op door te zoeken naar combinaties waarin professionele organisaties een rol hebben, maar worden aangevuld door vrijwilligers en/of stagiaires.

Hoe kan de opvang worden gefinancierd?

In principe zijn alle hierboven beschreven vormen van “opvang” toegankelijk voor kinderen van inburgeraars. Maar niet alle vormen worden voor iedereen vergoed.

(1) Formele opvang

Formele opvang kan worden vergoed voor inburgeringsplichtigen die een door de gemeente aangeboden inburgeringsprogramma volgen. De gemeente betaalt in dit geval de werkgeversbijdrage (1/6 deel van de kosten) en daarnaast kan de inburgeraar bij de Belastingdienst de kinderopvangtoeslag vragen (5/6 deel van de kosten minus de inkomensafhankelijke ouderbijdrage). Wanneer de inburgeringsplichtige een niet-werkende partner heeft dan gaat men ervan uit dat de partner voor de kinderen kan zorgen en kan er geen beroep op de kinderopvangtoeslag worden gedaan. Vrijwillige inburgeraars en inburgeraars die geen gebruik maken van een gemeentelijk aanbod komen niet in aanmerking voor de kinderopvangtoeslag.

Mogelijke oplossingen

- vrijwillige inburgeraars die al werken komen als werkende in aanmerking voor de kinderopvangtoeslag.
- vrijwillige inburgeraars die uitkeringsgerechtigd zijn en die een inburgeringscursus doen in combinatie met een re-integratietraject, komen ook in aanmerking voor de kinderopvangtoeslag.
- vrijwillige inburgeraars die als niet-uitkeringsgerichte werkzoekende zijn ingeschreven bij het UWV Werkbedrijf, kunnen ook in aanmerking komen voor de kinderopvangtoeslag. De gemeente bepaalt dan dat de inburgeringsvoorziening wordt aangeboden in het kader van re-integratie (waaronder ook sociale activering).
- de gemeente heeft (beperkte) middelen om de kinderopvang voor specifieke gevallen te bekostigen. Naast de werkgeversbijdrage voor inburgeringsplichtigen, ontvangt de gemeente van het ministerie van OCW budget voor de kinderopvang van specifieke doelgroepen (tiernmoeders, bijstandsgerechtigden en niet-uitkeringsgerechtigde werkzoekenden, kinderen voor wie op grond van sociaal-medische indicatie kinderopvang gewenst is). In totaal gaat er jaarlijks ruim € 76 miljoen naar de gemeenten voor kinderopvang (gemeentefonds). Deze middelen vallen onder de algemene uitkering en kunnen in geval van onderuitputting dus ook benut worden voor bijvoorbeeld kinderopvang van vrijwillige inburgeraars.
- indien de kinderen geplaatst kunnen worden op een kinderdagverblijf waar een VVE-programma wordt aangeboden, dan kan de gemeente de kosten (mede)

financieren uit het onderwijsbudget (specifieke uitkering onderwijsachterstanden - beleid).

(2)Peuterspeelzalen

Als er opvang nodig is voor kinderen vanaf 2 jaar, kan de gemeente kijken naar ruimte op peuterspeelzalen (gefinancierd vanuit het welzijnsbudget), al dan niet met een VVE-programma (gefinancierd vanuit het onderwijsbudget). De kosten van peuterspeelzalen vallen onder gemeentelijk beleid. In sommige gemeenten wordt de peuterspeelzaal volledig door de gemeente gesubsidieerd, in andere gemeenten wordt een bijdrage van de ouders gevraagd. Deze bijdrage verschilt per gemeente. De kosten van een peuterspeelzaal met VVE-programma vallen met ingang van 2010 niet onder gemeentelijk beleid. In dit geval mag de eigen bijdrage die van de ouders wordt gevraagd, niet hoger zijn dan de inkomensafhankelijke bijdrage in de kinderopvang. In sommige gemeenten zijn voor ouders met een pas van de gemeente de peuterspeelzalen gratis.

(3)Voorscholen

Voor voorscholen geldt hetzelfde als voor peuterspeelzalen met een VVE-programma (zie boven).

(4)Informele oppas

Het al dan niet (laten) organiseren van informele oppas valt volledig onder gemeentelijk beleid. De gemeente en/of de ouders ontvangen geen middelen van het rijk hiertoe. Belangrijk is dat er van de ouders geen financiële bijdrage wordt gevraagd. Op het moment dat ouders voor deze vorm van oppas moeten betalen, is er volgens de wet sprake van een bedrijfsmatige opzet en dient de opzet te voldoen aan de kwaliteitseisen die de Wet kinderopvang stelt. Hoewel informele oppas beleidsmatig vanuit het rijk niet wordt gestimuleerd – want niet in het belang van het kind – heeft de gemeente de mogelijkheid om een oppas te organiseren voor mensen die niet in aanmerking komen voor de kinderopvangtoeslag. Deze optie is vooral te overwegen als tijdelijke, kortdurende voorziening.

Op de volgende pagina zijn de financieringsmogelijkheden in een stroomschema gezet.

STROOMSCHEMA

Op welke wijze kan de kinderopvang van kinderen van een inburgeraar worden gefinancierd:

1. Heeft de inburgeraar een niet-werkende partner waarmee hij/zij duurzaam samenleeft?

ja → geen recht op kinderopvangtoeslag, partner wordt geacht op kinderen te passen (wel aanmoedigen kind naar peuterspeelzaal/vve of voorschool te doen in belang taalontwikkeling kind)

nee → door naar 2

2. Is de inburgeraar inburgeringsplichtig en biedt de gemeente een inburgeringsvoorziening?

1.

ja → kosten formele kinderopvang worden vergoed door gemeente en belastingdienst

nee → door naar 3

3. Kan de inburgering worden aangemerkt als voorziening in het kader van reïntegratie (waaronder ook sociale activering)?

3.

ja → inschrijving UWV Werkbedrijf, kosten formele kinderopvang worden vergoed door gemeente en belastingdienst

nee → door naar 4

4. Zijn de kinderen waarvoor opvang nodig is, twee jaar of ouder?

4.

ja → plaatsing op peuterspeelzaal of voorschool is een optie, kosten kunnen worden gefinancierd uit gemeentelijk welzijns- en/of onderwijsbudget

nee → door naar 5

5. Heeft de gemeente nog ruimte op haar budget kinderopvang (gemeentefonds)?

ja → kosten kinderopvang (of kinderoppas) kunnen worden gedekt uit dit budget

nee → beroep doen op andere (eigen) middelen gemeente